

บทที่ 4 เมืองเชียงใหม่

4.1 ข้อมูลของเมืองเชียงใหม่

เมืองเชียงใหม่ มีชื่อปรากฏในตำนานว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” เป็นราชธานีของอาณาจักรล้านนาไทยมาตั้งแต่พระยาเม็งรายได้ทรงสร้างขึ้น เมื่อพ.ศ.1839 ซึ่งมีอายุครบ 710 ปี ในปีพ.ศ.2549 และเมืองเชียงใหม่ได้มีวิวัฒนาการสืบเนื่องกันมาในประวัติศาสตร์ตลอดมา เชียงใหม่มีฐานะเป็นนครหลวงอิสระ ปกครองโดยกษัตริย์ราชวงศ์เม็งราย ประมาณ 261 ปี (ระหว่าง พ.ศ.1839-2100) ในปี พ.ศ.2101 เชียงใหม่ได้เสียเอกราชให้แก่กษัตริย์พม่าซึ่งบุเรงนอง และได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของพม่านานร่วมสองร้อยปี จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงช่วยเหลือล้านนาไทยภายใต้การนำของพระยากาวิละ และพระยาจำป๋านในการทำสงครามขับไล่พม่าออกไปจากเชียงใหม่และเมืองเชียงแสน ได้สำเร็จ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สถาปนาพระยากาวิละเป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่ ในฐานะเมืองประเทศราชของกรุงเทพมหานคร และมีเชื้อสายของพระยากาวิละ ซึ่งเรียกว่า ตระกูลเจ็ดตน ปกครองเมืองเชียงใหม่ เมืองลำพูน และลำปางสืบต่อมาจนกระทั่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ได้โปรดให้ปฏิรูปการปกครองหัวเมืองประเทศราช ได้ยกเลิกการมีเมืองประเทศราชในภาคเหนือ จัดตั้งการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลเรียกว่า มณฑลพายัพ และเมื่อปี พ.ศ.2476 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ปรับปรุงการปกครองเป็นแบบจังหวัด เชียงใหม่จึงมีฐานะเป็นจังหวัดจนถึงปัจจุบัน (ที่มา : ข้อมูลจังหวัด www.chiangmai.go.th)

โดยพื้นที่ในการศึกษา จะศึกษาพื้นที่ อ.เมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางทั้งทางด้านการบริหาร ศูนย์กลางธุรกิจ และวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่ นับเป็นเมืองที่มีความเจริญมากที่สุดของจังหวัด และของภูมิภาคก็ได้

อำเภอเมืองเชียงใหม่นั้นตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

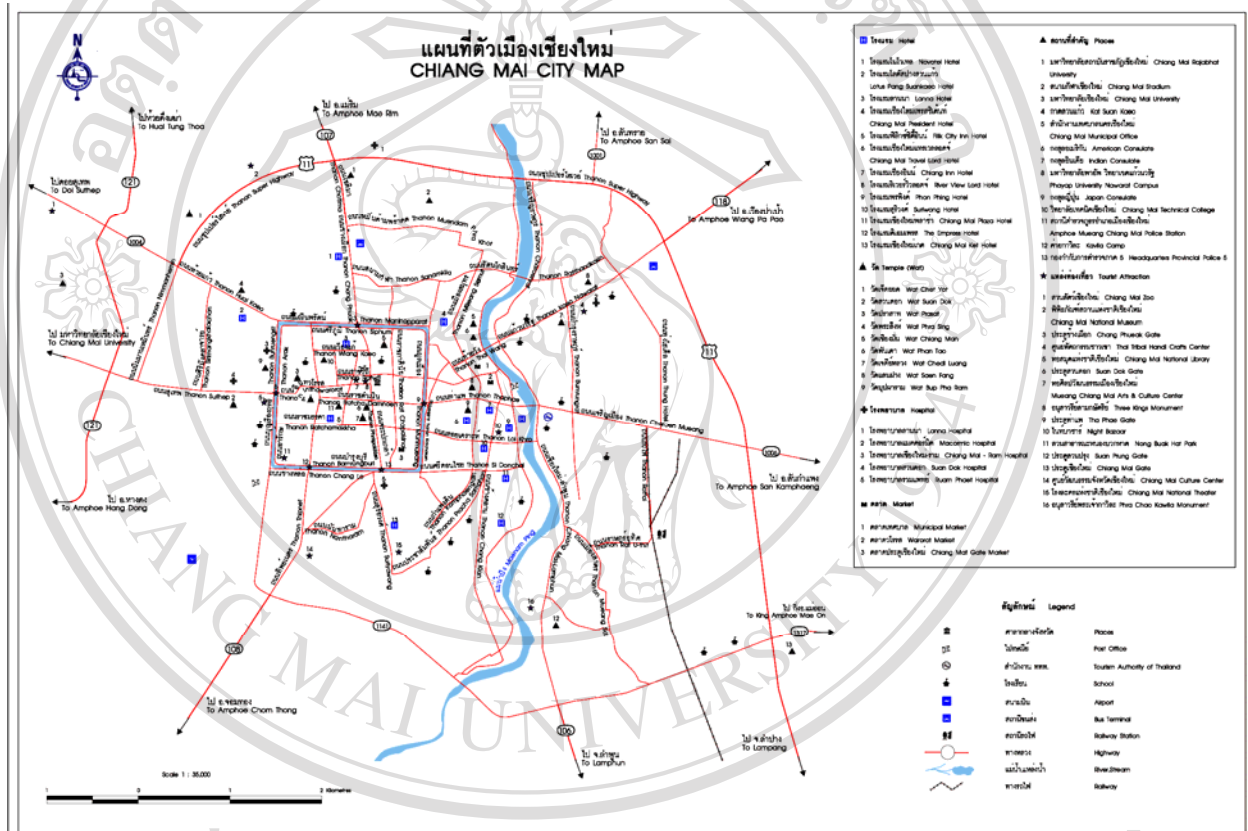
ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอแม่วิม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสันทรายและอำเภอสันกำแพง

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอสารภีและอำเภอหางดง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหางดง
 ดังแสดงในภาพ 4.1

รูป 4.1 แผนที่ตัวเมืองเชียงใหม่

ที่มา : www.laotinghotel.com/images/cmin.gif

Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

ทั้งนี้ในการปกครองส่วนท้องถิ่นของเมืองเชียงใหม่ พบว่า มีการแบ่งเขตการปกครอง
 ดังนี้

เทศบาลนครเชียงใหม่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลศรีภูมิ พระสิงห์ หายยา ช้างม่อย ช้าง
 คลาน วัดเกต และป่าตันทั้งตำบล และยังครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลช้างเผือก สุเทพ ป่าแดด
 หนองหอย ท่าศาลา หนองป่าครั่ง และฟ้าฮ่าม

เทศบาลตำบลช้างเผือก ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลช้างเผือก (เฉพาะนอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่)

เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองป่าครั่ง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่)

เทศบาลตำบลแม่เหิยะ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแม่เหิยะทั้งตำบล

เทศบาลตำบลท่าศาลา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าศาลาทั้งตำบล

เทศบาลตำบลสุเทพ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสุเทพ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่)

เทศบาลตำบลป่าแดด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลป่าแดด (เฉพาะนอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่)

เทศบาลตำบลหนองหอย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองหอย (เฉพาะนอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่)

เทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลฟ้าฮ่าม (เฉพาะนอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่)

องค์การบริหารส่วนตำบลช้างเผือก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลช้างเผือกทั้งตำบล (เฉพาะนอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่และเทศบาลตำบลช้างเผือก)

องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสันผีเสื้อทั้งตำบล

4.2 ความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่

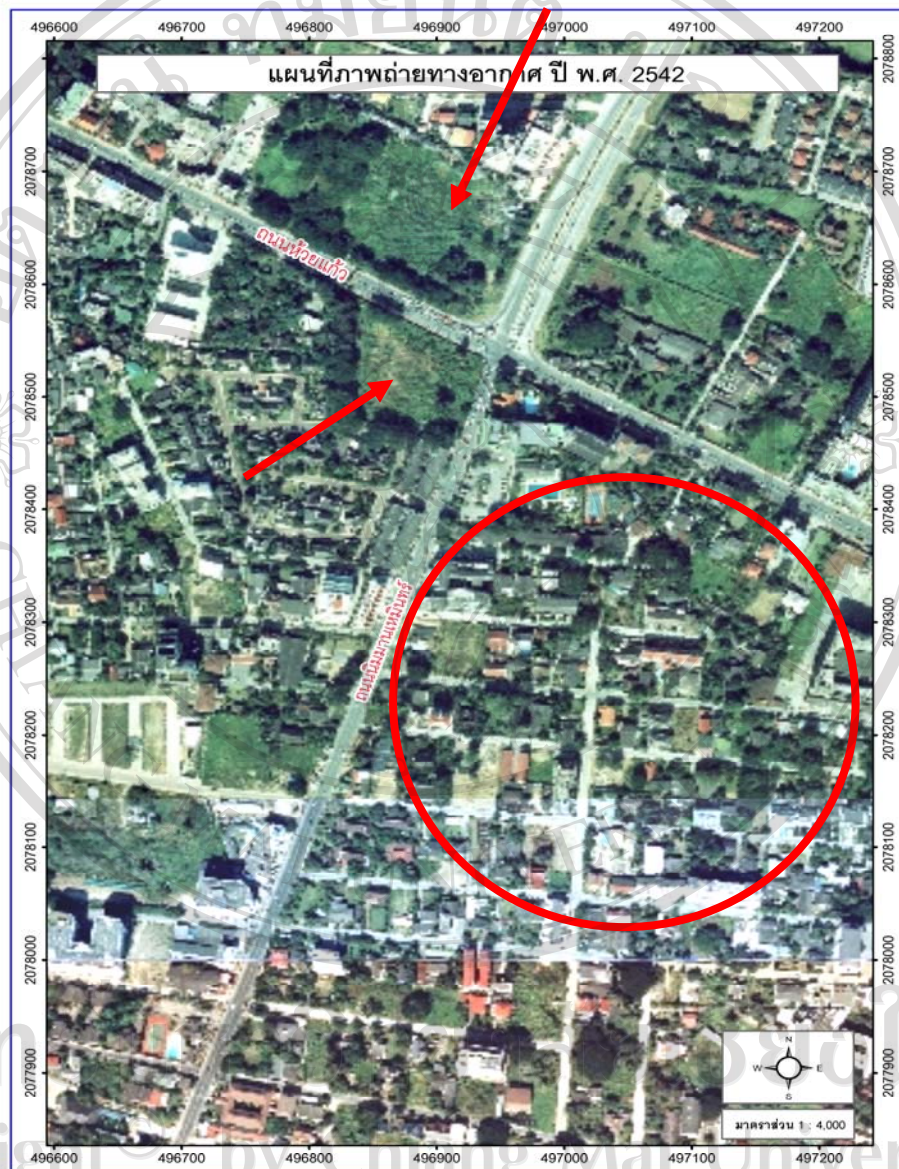
ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านการใช้พื้นที่ของเมืองเชียงใหม่ ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านการเมืองนโยบายต่างๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

4.2.1 ด้านการใช้พื้นที่ของเมืองเชียงใหม่

ในการใช้พื้นที่ในเขตเมืองเชียงใหม่นั้นค่อนข้างแออัด มีพื้นที่ที่ถูกใช้ในการสร้างสิ่งปลูกสร้างต่างๆ มากมาย โดยพื้นที่ที่เป็นสีเขียวในเมืองเชียงใหม่นั้นลดลงอย่างเห็นได้ชัดดังภาพ

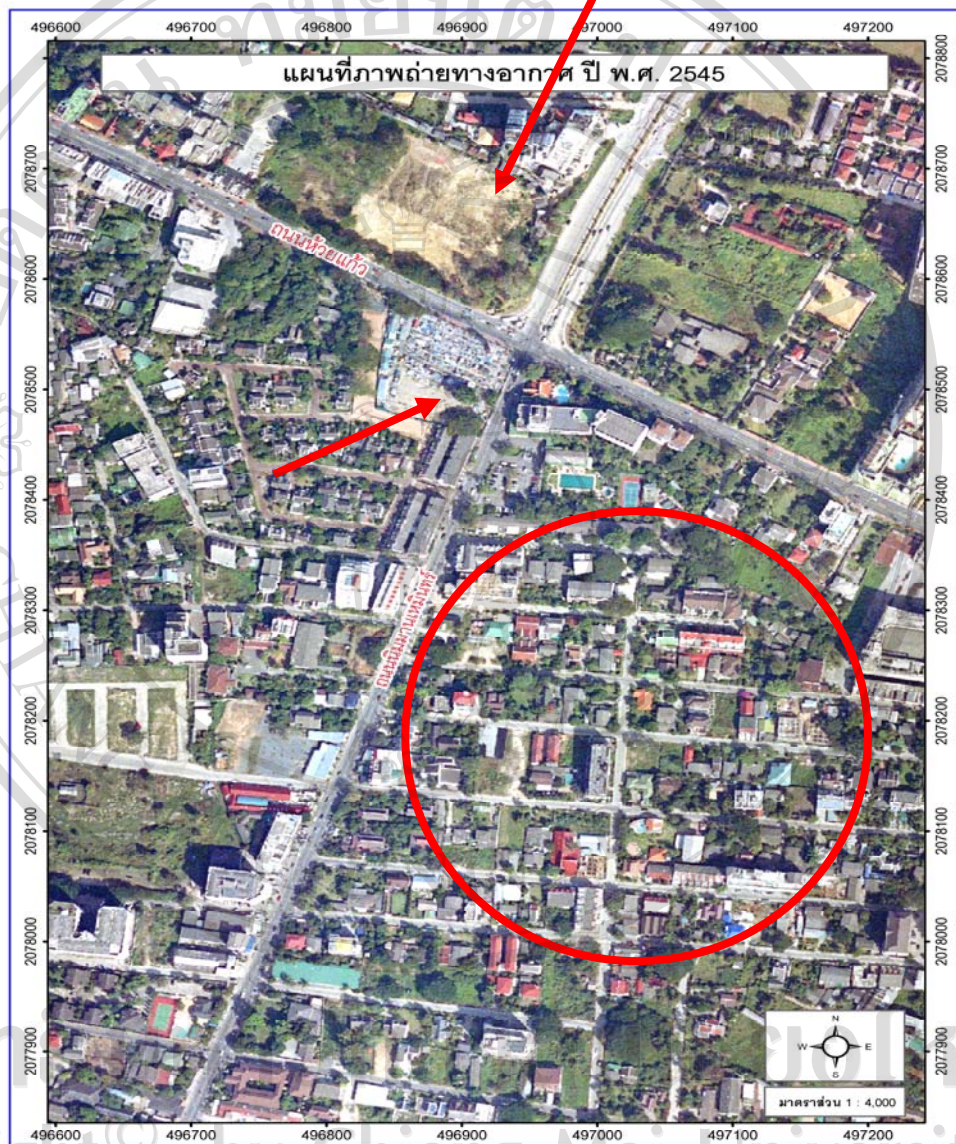
4.2 และ 4.3

รูป 4.2 ภาพถ่ายทางอากาศ บริเวณ ถ.นิมมานเหมินท์ ปี 2542

ที่มา : ศูนย์ภูมิภาคเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (ภาคเหนือ) คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รูป 4.3 ภาพถ่ายทางอากาศ บริเวณ ถ.นิมมานเหมินท์ ปี 2545

ที่มา : ศูนย์ภูมิภาคเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (ภาคเหนือ) คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากภาพจะเห็นว่าในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ดังกล่าว
อย่างเห็นได้ชัด นั่นคือ บริเวณพื้นที่สีเขียว เป็นพื้นที่ที่มีต้นไม้ ได้ลดลงอย่างมาก โดยจะเห็นว่า

การใช้พื้นที่อย่างหลากหลาย ส่วนใหญ่ถูกใช้ไปเพื่อการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ทำให้พื้นที่สีเขียวกลายมาเป็นพื้นที่อยู่อาศัยมากขึ้น (บริเวณลูกศรชี้) และในส่วนพื้นที่ที่มีบ้านเรือนปลูกสร้างอยู่แล้วก็พบว่ามีความหนาแน่นมากขึ้น (บริเวณที่วงกลม) ซึ่งสังเกตได้จากจำนวนหลังคามากขึ้นกว่าเดิมอย่างชัดเจน มีการปรับปรุงพื้นที่ให้ดีขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ซึ่งหากพิจารณาจากสภาพพื้นที่ที่ปรากฏให้เห็นเป็นประจักษ์ของถนนย่านนิมมานเหมินท์จะเห็นว่า มีการพยายามสร้างให้กลายเป็นแหล่งธุรกิจของคนรุ่นใหม่ มีร้านค้าชื่อดังมากมาย เช่น สตาร์บัคส์ วาฬ ร้านขนม ไอศ cream สเตอร์ เป็นต้น ซึ่งทำให้ร้านค้าหลายร้านในย่านนี้ขายสินค้าในราคาแพงที่กว่าย่านอื่นๆ และยังเป็นแหล่งของนักท่องเที่ยวกลางคืน เพราะเป็นแหล่งรวมของผับ บาร์ และร้านอาหารที่มีชื่อเสียงไปทั่วประเทศ รวมไปถึงหอพัก บ้านพัก หรือคอนโด ก็มีราคาสูงกว่าย่านอื่นๆ ใกล้เคียง ซึ่งเปรียบเสมือนย่านสุขุมวิทของกรุงเทพมหานคร แม้ว่าถนนจะไม่ยาวและพื้นที่ไม่มากเท่าสุขุมวิท แต่ในเรื่องความทันสมัย ความหรูหรากลับไม่แพ้แหล่งธุรกิจในเมืองหลวงของประเทศเลย ขณะเดียวกันย่านนิมมานเหมินท์ยังเป็นย่านที่เป็นที่กล่าวขวัญของนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัยไม่ต่างกับย่านไนท์บาร์ซาร์ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นพื้นที่อันคึกคักของเมืองเชียงใหม่ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่างก็ต้องการมาเยือน

นอกจากนี้ในส่วนของพื้นที่เมืองเชียงใหม่ โดยส่วนใหญ่แล้วพื้นที่จะถูกใช้ไปในเชิงธุรกิจเป็นส่วนมาก ซึ่งสามารถศึกษาได้จาก ภาพ 4.4

รูป 4.4 ภาพถ่ายดาวเทียม IKONOS ในเขตเมืองเชียงใหม่

ที่มา : www.googleearth.com

จากภาพจะเห็นว่าในส่วนของเมืองเชียงใหม่ โดยเฉพาะด้านในคูเมือง (บริเวณลูกศรชี้) จะมีการใช้พื้นที่ในการสร้างบ้านเรือนเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามจากระยะเวลาที่ผ่านมา พื้นที่ในเขตเมืองเชียงใหม่ได้ถูกเปลี่ยนรูปแบบการใช้งาน ซึ่งจากเดิมเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย แต่เมื่อเมืองโตขึ้น ก็เปลี่ยนจากบ้านพักอาศัย ไปเป็นร้านค้า โดยมีทั้งเจ้าของบ้านเปลี่ยนบ้านเป็นร้านค้าเอง หรือให้เช่าพื้นที่เพื่อทำธุรกิจ แล้วเจ้าของบ้านย้ายไปซื้อบ้านจัดสรรนอกเมือง ยกตัวอย่างที่ชุมชนวัดเกต ซึ่งบ้านที่ติดกับถนน ได้ย้ายไปอยู่บริเวณอื่น แล้วปล่อยพื้นที่ให้ร้านอาหารเช่า ซึ่งในระยะยาวจึงเกิดปัญหาในเรื่องของมลพิษต่างๆ ขึ้น

4.2.2 ด้านเศรษฐกิจ และสังคม

จากข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา ประชากรที่เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มีมากขึ้น ดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนประชากรจากทะเบียนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างปี 2540-2550

ปี Year	ประชากร Number of population					อัตราเพิ่ม Rate of population growth	ความ หนาแน่น ต่อ ตร.กม. Density per Sq.km.
	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female	เกิด Birth	ตาย Death		
2540	1,573,757	784,729	789,028	10,160	11,814	0.60	78.27
2541	1,582,221	786,731	795,489	15,058	15,391	0.54	78.69
2542	1,587,463	787,607	799,856	18,221	15,376	0.33	78.95
2543	1,590,327	787,784	802,543	19,047	14,403	0.18	79.09
2544	1,600,850	791,537	809,313	18,162	13,585	0.66	79.62
2545	1,595,855	787,591	808,264	19,022	13,297	-0.31	79.37
2546	1,603,220	790,107	813,113	19,240	12,928	0.46	79.73
2547	1,630,769	803,319	827,450	20,097	13,001	1.72	81.10
2548	1,650,009	811,990	838,019	19,754	12,549	1.18	82.06
2549	1,658,298	815,529	842,769	20,150	13,036	0.38	82.37
2550	1,664,399	817,524	846,875	20,534	13,009	0.37	82.78

ที่มา : www.chiangmai.nso.go.th/chmai/hots/stat1.htm

จากตาราง 4.3 จะเห็นว่าจำนวนประชากรของจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นเป็นหลักหมื่นทุกๆ ปี แต่มีในปี 2545 เท่านั้นที่ลดลง และดูได้จากความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี จากสถิติของจำนวนประชากรกล่าวได้ว่า จังหวัดเชียงใหม่มีผู้คนย้ายเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมาก และข้อมูลจากตารางนี้เป็นข้อมูลที่มีผู้แจ้งย้าย หรือเป็นข้อมูลที่อยู่ใน

ระบบทะเบียน แต่ยังมีผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ แต่ไม่ได้แจ้งย้าย หรือไม่มีทะเบียนบ้านอีกมากมาย ทั้งผู้ที่มาศึกษาต่อ ผู้ที่เข้ามาทำงาน และคนต่างด้าวอีกมากมายที่มีทั้งที่ขึ้น ทะเบียนและไม่ได้ขึ้นทะเบียน ซึ่งจำนวนประชากรในปี 2550 ในเขตเมืองเชียงใหม่ นั้น คือ 242,709 คน และความหนาแน่นต่อพื้นที่ของเมืองเชียงใหม่ คือ 1,593 คน/ตร.กม. ซึ่งถือได้ว่าเมืองเชียงใหม่ นั้น เรียกได้ว่าเป็น ชุมชนเมืองขนาดใหญ่

นอกจากนี้การเข้ามาของประชากรจำนวนมาก ทำให้เมืองเชียงใหม่เกิดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้มีความจำเป็นที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มารองรับ รวมถึงการเกิดนโยบายการวางผังเมือง การขยายถนน เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ซึ่งทางกองผังเมืองเชียงใหม่และฝ่ายโยธา ศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดทำร่างผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ ฉบับที่ 3 ที่มีโครงการจะเวนคืนที่ดิน ซึ่งเป็นที่ตั้งของอาคารเก่าแก่และชุมชนในเขตเมืองเก่า เช่น อาคารเก่าตั้งแต่ฝั่งฟ้าฮ่ามยาวไปถึงถนนสายต้นยาง สายสุดท้ายที่ อ.สารภี จรดเขต จ.ลำพูน และถนนสายเก่าแก่อ้อมตัวเมืองอีกกว่าสิบเส้นทาง ซึ่งการวางนโยบายดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนชาวเชียงใหม่เป็นอย่างมาก และเกิดเป็นกรณีพิพาทระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนมาจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งรายละเอียดการขยายถนน ดังภาพ 4.5

รูป 4.5 โครงข่ายถนน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ตามร่างผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่

ที่มา : www.oknation.net/blog/pen/2008/02/01/entry-1

4.2.3 ด้านการเมือง

จากการศึกษาพบว่า การเกิดขึ้นของความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่อย่างรวดเร็วในส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากนโยบายต่างๆ ของทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.2.3.1 นโยบายส่วนกลาง สามารถแบ่งได้ 2 ด้าน คือ

1. นโยบายด้านการท่องเที่ยว พบว่า ในยุครัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีโครงการในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นเมืองหลักด้านการท่องเที่ยว โดยมีนโยบายเมกะโปรเจกต์ต่างๆ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ โครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ (มัทนา โกสุมภ์, 2548) ซึ่งมีความเป็นมาดังนี้

ในวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 นับว่าเป็นครั้งแรกที่มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ จากปาฐกถาของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ในโอกาสที่ได้นำนักธุรกิจชั้นนำของประเทศไทยและ

ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ ชมโครงการสวนสัตว์กลางคืนเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ที่สร้างเสร็จและ
เตรียมที่จะเปิดในเดือนมกราคม พ.ศ.2549

โดยโครงการสวนสัตว์กลางคืนเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นโครงการที่มุ่ง
ส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ โดยตั้งใจจะให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานระดับโลกด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้าน
ธรรมชาติ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ที่จะช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันกับ
ต่างประเทศได้ โดยโครงการนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวของ
จังหวัดเชียงใหม่และพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเป็นการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและ
วัฒนธรรม หรือ Chiang Mai World (เชียงใหม่เวิลด์) ที่จะมีการสร้างกระเช้าไฟฟ้าเชื่อมโยงแหล่ง
ท่องเที่ยวในพื้นที่เชิงดอยสุเทพ ทั้งเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พื้นที่จัดงานมหกรรมพืชสวนโลก
โครงการอุทยานช้าง สวนสัตว์เชียงใหม่ น้ำตกห้วยแก้ว และลานครูบาศรีวิชัย ซึ่งในอนาคตจะมีการ
สร้างระบบโมโนเรลในพื้นที่ตัวเมืองเชียงใหม่เชื่อมโยงเข้ามาอยู่ในระบบเดียวกัน เป็นการส่งเสริม
การท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบได้เป็นอย่างดี โดยคาดว่าโครงการเชียงใหม่เวิลด์จะเสร็จสมบูรณ์
ประมาณกลางปี พ.ศ.2550

โครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่บริเวณเชิง
ดอยสุเทพ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอหางดง จนถึงอำเภอแมริม เป็นพื้นที่กว่า 23,000 ไร่
พื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติและบางส่วนเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำคุณภาพชั้นที่ 1 เอ ซึ่ง
ยังคงมีสภาพป่าสมบูรณ์ปรากฏอยู่ ซึ่งในปี พ.ศ.2525 จำเป็นต้องมีการประกาศสงวนรักษาไว้เป็น
แหล่งต้นน้ำลำธารและเป็นทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ ห้ามมิให้เปลี่ยนแปลงลักษณะพื้นที่ป่าไม้
อย่างเด็ดขาด โครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยโครงการ
ย่อยรวมทั้งหมด 14 โครงการ มีรายละเอียดงบประมาณดังนี้

ตาราง 4.2 งบประมาณของโครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. โครงการสปาระดับโลก ใกล้เคียงโครงการพืชสวนโลก	ไม่ทราบงบประมาณ
2. โครงการพัฒนาลานครูบาศรีวิชัย บริเวณเชิงดอยสุเทพ เป็นศูนย์การค้า รองรับสถานีรถไฟฟ้า	ไม่ทราบงบประมาณ

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
3. โครงการริมน้ำหรือสวนสนุก และเครื่องเล่นระดับโลก	ไม่ทราบงบประมาณ
4. โครงการเชิงใหม่ไนท์ซาฟารี	1,155.9
5. โครงการห้องพักรีสอร์ทและร้านอาหารภายในสวนสัตว์	715
6. โครงการควาเรียม ภายในสวนสัตว์เชิงใหม่	300
7. โครงการอุทยานช้าง เนื้อที่ 6,000 ไร่ติดกับไนท์ซาฟารี	600
8. โครงการพืชสวนโลก ดูแลโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	2,061
9. โครงการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนแบบโมโนเรล เชื่อมระหว่างเชิงดอยสุเทพเข้าสู่เมืองเชิงใหม่	200
10. โครงการก่อสร้างศูนย์ประชุมและศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ	1,450
11. โครงการศูนย์กลางไม้ตัดต่อ ไม้ประดับ พืชเกษตรที่วิทยาเขตแม่เหิระ มหาวิทยาลัยเชิงใหม่	300
12. โครงการวางแผนด้านตะวันตก หางดง-มหาวิทยาลัยเชิงใหม่	322
13. โครงการถนนเลี่ยงเส้นทางหลักเชิงใหม่-แมริม สี่ช่องจราจร จากกองพันสัตว์ต่าง ผ่านพื้นที่ป่าดอยสุเทพ ฟาร์มมู แมริม)	340
14. โครงการกระเช้าลอยฟ้า เชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ รอบดอยสุเทพ ระยะทาง 15 กิโลเมตร จำนวน 8 สถานี (ไนท์ซาฟารี-อุทยานช้าง-น้ำตกห้วยแก้ว-สวนสัตว์เชิงใหม่-ริมน้ำ-สปา-พืชสวนโลก-ลานครูบาศรีวิชัย)	8,443.9

ที่มา : ฝ่ายข้อมูลภาคีสักเชิงใหม่, 2548 อ้างใน มัทนา โกศลภัก, 2548

นอกจากนี้ยังพบว่าเมืองเชิงใหม่ได้มีแหล่งของการบริการ และอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับ และบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงประชาชนชาวเชิงใหม่ อย่างมากมาย (ที่มา : จรรยา ตันจตุรงค์, 2549) ได้แก่

ก) ที่พักแรม เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นที่พักค้างคืนชั่วคราวระหว่างการท่องเที่ยว ปัจจุบันมีโรงแรมที่พักในระดับมาตรฐานในทุกระดับ ในปี พ.ศ. 2544 มีสถานที่พักแรม 215 แห่ง จำนวนห้องพัก 13,615 ห้อง โดยมีอัตราการเข้าพักร้อยละ 42.19 ต่อ

ปี เป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย 901,768 คน คิดเป็นร้อยละ 41 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 1,298,606 คิดเป็นร้อยละ 59

ข) ร้านอาหาร เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอาหารเพื่อบริการให้นักท่องเที่ยวหากเป็นภัตตาคาร มักจำหน่ายอาหารชนิดหรูหรา บางแห่งอาจมีดนตรีหรือรายการบันเทิงอื่น ๆ สำหรับจูงใจนักท่องเที่ยว ส่วนร้านอาหารธรรมดา มักจำหน่ายอาหารพื้น ๆ ซึ่งร้านอาหารในจังหวัดเชียงใหม่จะมีจำนวนมากและได้มาตรฐานสำหรับบริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศโดยมีการจำหน่ายอาหารประเภทต่าง ๆ เช่น อาหารไทย อาหารจีน อาหารฝรั่ง อาหารญี่ปุ่น อาหารพื้นเมือง เป็นต้น

ค) บริษัทนำเที่ยว เป็นธุรกิจเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้กับนักท่องเที่ยว โดยให้บริการเกี่ยวกับการขนส่ง ที่พัก อาหาร ทักษนาจร และมัลคูลเทศ์ นอกจากนั้นยังให้บริการทำหนังสือเดินทาง วีซ่า แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บริษัทนำเที่ยวแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (1) บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการ จัดนำเที่ยว แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย (Inbound tour) (2) บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการจัดนำเที่ยว แก่นักท่องเที่ยวไทยออกไปท่องเที่ยวยังต่างประเทศ (Outbound tour) (3) บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการจัดนำเที่ยว เฉพาะนักท่องเที่ยวไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic tour)

ปัจจุบันผู้ประกอบการด้านนี้มีประสบการณ์ สามารถรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตได้ โดยจังหวัดเชียงใหม่ มีธุรกิจนำเที่ยวที่จดทะเบียน 1,252 ราย บริษัทนำเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ประเภท inbound จำนวน 39 บริษัท และประเภท outbound จำนวน 29 บริษัท และบริษัทที่จัดนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 234 บริษัท เชียงใหม่มีมัลคูลเทศ์ที่มอลงทะเบียนจำนวน 5,071 คน

ง) ร้านขายของที่ระลึก เป็นร้านจำหน่ายสินค้าที่นักท่องเที่ยวซื้อและนำกลับไปยังภูมิลำเนาของตน ไม่ว่าจะด้วยความมุ่งหมายเพื่อใช้สอยเองในชีวิตประจำวัน หรือเพื่อเป็นของที่ระลึกไว้เตือนใจถึงถิ่นที่เคยไปเยือน หรือเพื่อเป็นของฝากญาติมิตร ในจังหวัดเชียงใหม่มีร้านค้าของที่ระลึกมากมาย

จ) สถาบันการเงิน เป็นสถาบันที่บริการอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้นักท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญของ ภาคเหนือปริมาณธุรกิจกรรมการเงินจึงขยายตัวในเกณฑ์สูง จึงมีสถาบันการเงินเปิด

ดำเนินการ ที่จังหวัดเชียงใหม่มากมายในปี พ.ศ. 2544 ธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด 142 แห่ง (ไม่รวมธนาคารออมสิน) นอกจากนั้นยังมีธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอีกหลายแห่ง

ง) ห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้า ปัจจุบันมีห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้า เกิดขึ้นอีกถึง 6 แห่ง คือ เซ็นทรัลลาดสวนแก้ว โรบินสันแอร์พอร์ต โลตัส แมคโคร บิ๊กซี และคาร์ฟู ห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้าเหล่านี้มีขนาดใหญ่สามารถรองรับการใช้บริการของประชาชนได้เป็นจำนวนมาก ห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้าดังกล่าว มีศักยภาพค่อนข้างสูง ในการดึงดูดให้ ผู้เข้าไปท่องเที่ยวในตัวเมืองเชียงใหม่ อย่างน้อยที่สุดบุคคลที่คิดอยู่ว่าจะหาโอกาสไปท่องเที่ยวเชียงใหม่แต่ยังไม่ได้เดินทาง เมื่อมีห้างสรรพสินค้า/ศูนย์การค้า สามารถช่วยให้การตัดสินใจเดินทางไปเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ง่ายขึ้นเพราะนอกจากจะได้เที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ แล้วยังสามารถที่จะหาซื้อสินค้าต่าง ๆ ได้อีกด้วย

2. นโยบายด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประมาณปี พ.ศ.2545 พบว่า รัฐบาลในยุคต่างๆ ได้มีนโยบายผลักดันให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยว และการบินของภูมิภาค ซึ่งสถิติที่สนับสนุนให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการบิน (ที่มา : www.prachatai.com/news/show.php?Category=pp&No=1675) คือ ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2547 ว่า มีจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานเชียงใหม่รวมทั้งสิ้น 1,354,273 คน แยกเป็นผู้โดยสารในประเทศ 1,175,838 คน และผู้โดยสารระหว่างประเทศ 178,435 คน ซึ่งเฉลี่ยแล้วมีจำนวนผู้โดยสารเดือนละ 123,115.73 คน และวันละ 7,523.74 คน ทั้งนี้จำนวนผู้โดยสารในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2547 นี้ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2546 ที่มีผู้โดยสาร 912,351 คนมีจำนวนผู้โดยสารเพิ่มขึ้น 441,922 คน

ขณะที่จำนวนเที่ยวบินที่ผ่านท่าอากาศยานเชียงใหม่ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2547 มีทั้งหมด 10,130 เที่ยวบิน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2546 ที่มีเที่ยวบินจำนวน 7,794 เที่ยวบินกว่า 2,300 เที่ยวบิน โดยเที่ยวบินในปีนี้เป็นเที่ยวบินในประเทศ 7,264 เที่ยวบินและเที่ยวบินระหว่างประเทศ 2,866 เที่ยวบิน ซึ่งเฉลี่ยแล้วมีจำนวนเที่ยวบินผ่านท่าอากาศยานเชียงใหม่วันละ 56.28 เที่ยวบินและเฉลี่ยเดือนละ 920.91 เที่ยวบิน

นอกจากนั้นการเกิดขึ้นของสายการบินราคาถูก ส่งผลให้จำนวนผู้โดยสารที่ใช้บริการท่าอากาศยานเชียงใหม่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น โดยปัจจุบันมีผู้โดยสารใช้บริการเฉลี่ยประมาณวันละ 6,000-7,000 คน

ดังนั้นสถิติดังกล่าวจึงมีส่วนสนับสนุนให้เกิดนโยบายการสร้างให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวของภูมิภาค ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมือง

เชียงใหม่ มีการเกิดขึ้นของห้างสรรพสินค้า ร้านค้ามากมาย เพื่อรองรับการท่องเที่ยว และการขยายตัวของเมือง

ทั้งนี้ยังมีนโยบายในการผลักดันให้เชียงใหม่ เป็น 4 นโยบายการทำให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว (ที่มา : จรรยา ตันจาศูรนต์, 2549) โดยสภาหอการค้าฯ มีแผนที่จะร่วมมือกับบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการค้าและการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับความเป็นศูนย์กลางการบินโดย

1. จะผลักดันให้มีการจัดตั้งวันสต็อป เซ็นเตอร์ ทั้งที่เชียงใหม่และจิตตะกองเพื่อใช้เป็นศูนย์ให้บริการข้อมูลด้านการลงทุนอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว รวมถึงการต่อวีซ่า ที่จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนทำงานร่วมกัน
2. การผลักดันให้มีศูนย์กลางค้าเสื้อผ้าเช่นเดียวกับตลาดโบ๊เบ๊ในกรุงเทพฯ โดยจะมีการติดต่อนักธุรกิจจากกรุงเทพฯ ให้ขยายธุรกิจมาลงทุนที่เชียงใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันมีพ่อค้ารายย่อยจากบึงกลาเทศเดินทางมาซื้อเสื้อผ้าที่กรุงเทพฯ ไปขายเป็นจำนวนมาก
3. การเข้าไปเปิดตลาดผลไม้ไทยในบึงกลาเทศโดยเฉพาะลำไย เพื่อให้มีการส่งออกผลไม้ไทยไปขายเพิ่มมากขึ้น
4. ร่วมมือกับสถานศึกษานานาชาติและสถานพยาบาลต่าง ๆ ออไปโรดโชว์แนะนำบริการและพัฒนาศักยภาพของธุรกิจเพื่อรองรับความต้องการของตลาดบึงกลาเทศเพราะในปัจจุบันมีชาวบึงกลาเทศเดินทางไปตรวจสอบสุขภาพปีละประมาณ 2 หมื่นคน ที่จังหวัดเชียงใหม่สามารถดึงให้เข้ามาเช็กสุขภาพได้

นอกจากนี้จากการที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค ก็ได้เกิดกระแสการลงทุนทางด้านธุรกิจโรงแรม เข้าไปในจังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก และเกิดจากการที่รัฐบาลได้สนับสนุนพัฒนาให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาค และจะเป็นตัวผลักดันให้เปิดเส้นทางบิน ตลอดจนนำนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุที่กลุ่มชนโรงแรมชื่อดังจากต่างประเทศได้เข้ามาลงทุนสร้างโรงแรมและรีสอร์ทห้าดาวในจังหวัดเชียงใหม่พร้อม ๆ กันเป็นจำนวนมาก เช่น โรงแรมต่างประเทศที่จะเข้าไปเปิดบริการในเชียงใหม่

1. เซอรادتัน	บริหารแทนเวสทินเชียงใหม่
2. โฟร์ชีชัน	บริหารแทนเดอะรีเจนท์เชียงใหม่
3. แชนกรีลา	ซื้อที่ดิน ถนนช้างคลาน

4. อมันบุรี	ชื่อที่ดินริมปิง ย่านถนนเจริญประเทศ
5. บันขันธ์	ชื่อที่ดิน อำเภอสะเมิง
6. โอเรียนเต็ล	ชื่อที่ดิน อำเภอสันกำแพง
7. ฮิลตัน	สำรวจที่ดิน อำเภอแม่แตง
8. เรดิสัน	สำรวจที่ดิน อำเภอแมริม

4.2.3.1 นโยบายส่วนท้องถิ่น จากการศึกษานโยบายต่างๆ ของเมืองเชียงใหม่ พบว่านโยบายที่เห็นเด่นชัดในการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เกิดความเจริญ และรอบรับกับความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ จะเห็นว่าแผนพัฒนาของเมืองเชียงใหม่ จะเป็นการเพิ่มศักยภาพความเป็นเมืองให้เมืองเชียงใหม่ กล่าวคือ ในแผนการทำงานของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2550 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเมือง กล่าวคือ

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง

- พัฒนาระบบการวางผังเมืองและการใช้ที่ดินภายในเขตเทศบาล
- พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพระบบสาธารณูปการและสาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐาน
- พัฒนาระบบการจราจร และการขนส่งภายในเขตเมืองให้มีประสิทธิภาพ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

- อนุรักษ์สร้างจิตสำนึกและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมและรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของเมืองเชียงใหม่
- พัฒนาระบบป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมขังและการระบายน้ำในเขตเมืองให้มีประสิทธิภาพ
- ลดปริมาณและควบคุมมลพิษทางน้ำ
- เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการมูลฝอย
- ลดปริมาณและควบคุมมลพิษทางอากาศและเสียง
- ควบคุมการสุขาภิบาลของอาคาร สถานที่ สถานประกอบการ ร้านอาหาร ตลาด และแผงลอย

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์และสังคม

- พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ครอบคลุม และตอบสนองความต้องการของประชาชน
- ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของประชาชนในเขตเทศบาล
- ส่งเสริมและพัฒนาการบริการสาธารณสุขและสุขภาพอนามัยของประชาชน
- สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชน และการพัฒนาสวัสดิการสังคมแก่ชุมชน
- ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการกีฬา

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

- ส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับประชาชน
- ส่งเสริมและพัฒนาการค้า การบริการ และการท่องเที่ยว

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

- ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
- ปรับปรุงระบบการป้องกันภัยให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย

6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรม

- อนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม
- อนุรักษ์และปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณี จริยธรรม คุณธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

- เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจตามพรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น

- ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล
- พัฒนาประสิทธิภาพการบริการเทศบาลอย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับเมืองต่างๆ ในภูมิภาคอื่นของโลก

จากการศึกษาความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ ในมิติทางด้านการเมืองพบว่า เมืองเชียงใหม่มีนโยบายในการพัฒนาให้เชียงใหม่เป็นเมืองที่มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านพื้นที่ ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคม โดยการวางแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ เป็นแผนที่เป็นแผนการพัฒนา และเป็นแผนสำหรับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในเมืองเชียงใหม่ ซึ่งจากข้อมูลนโยบายทั้งจากส่วนกลาง และนโยบายของส่วนท้องถิ่น จะพบว่ามีความเกี่ยวเนื่องกัน กล่าวคือนโยบายส่วนกลางเป็นนโยบายที่เน้นให้เมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค ทั้งทางด้านการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ การค้า ทำให้ในระดับภูมิภาคต้องวางนโยบายให้รับกับการพัฒนาดังกล่าวจากส่วนกลาง เช่น ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเมือง มีการวางแผนเรื่องผังเมือง เรื่องระบบการคมนาคม เพื่อเป็นการรองรับการเติบโตของเมือง หรือยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ที่เน้นการส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับประชาชน และส่งเสริมและพัฒนาด้านการค้า การบริการ และการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายหลักของส่วนกลางที่ต้องการให้เมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางระดับภูมิภาค เป็นต้น